Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування Снятинського районного суду Івано-Франківської області
26.01.2026

м. Івано-Франківськ, 2026 рік

І. ВСТУП

На виконання функцій національного превентивного механізму (далі - НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19[1], 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 26.01.2026 групою НПМ здійснено відвідування Снятинського районного суду Івано-Франківської області.

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Непийвода Людмила Іванівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Дем'янчук Світлана Степанівна, представник громадської організації.

Відвідування проведено у присутності:

Сегіна Ігора Романовича, голови Снятинського районного суду;

Бигар Марти Василівни, керівника апарату суду.

Загальна інформація.

Снятинський районний суд Івано-Франківської області знаходиться за адресою: майдан Січових Стрільців, м. Снятин, Коломийський р-н., Івано-Франківська обл., 78300.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Снятинський районний суд Івано-Франківської області (далі – суд) є судом першої інстанції і здійснює правосуддя у порядку, встановленому законом. Суд розглядає цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, визначених процесуальним законом.

Відвідування суду групою НМП здійснювалось вперше.

Під час відвідування вивчено службову документацію, оглянуто приміщення суду щодо відповідності вимогам законодавства України та міжнародних стандартів.

Будівля суду має два входи/виходи – основний (центральний), який облаштований підйомником для маломобільних людей та службовий (конвойний) з двору будівлі (фото 1, 2). Суд розміщений у двоповерховій будівлі 1976 року будівництва (фото 3).

Охорону суду здійснює Територіальне управління Служби судової охорони в Івано-Франківській області. Організовано внутрішній пункт пропуску осіб з рамкою стаціонарного металодетектора.

Організаційне та фінансове забезпечення діяльності суду здійснює Державна судова адміністрація України через Територіальне управління Державної судової адміністрації України у Івано-Франківській області.

Згідно зі штатним розписом кількість штатних посад суддів - 4, з них, правосуддя здійснюють 3 судді, 1 посада судді вакантна з червня 2025 року. Штатна чисельність працівників суду 24 шт. одиниці, з них 3 посади вакантні.

У приміщенні суду розміщені інформаційні стенди з інформацією про розпорядок роботи суду, надання безоплатної правничої допомоги, взірці заяв, пам'ятки для відвідувачів про права та обов`язки учасників судового процесу, реквізити судового збору, список справ призначених до розгляду тощо.

Для здійснення правосуддя в суді облаштовано 4 зали судових засідань, у 2 з яких встановлено загородження із спеціальним захисним склом для розміщення обвинувачених (підсудних) (фото 4, 5).

В залах для розгляду кримінальних справ наявне спеціальне обладнання систем звукофіксації та цифрового відеозапису судового засідання й обладнання для проведення відеоконференції. На вікнах залів судових засідань встановлено ґрати.

Приміщення конвою та камери для обвинувачених (підсудних), засуджених розміщується на першому поверсі з окремим спеціальним входом. Приміщення має достатнє штучне освітлення. Для підсудних та конвою наявний окремий санвузол з умивальником.

Шлях конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камери до залів судового засідання на другому поверсі зі слухання кримінальних справ ізольований для сторонніх осіб. Сходова клітка, по якій здійснюється конвоювання, достатньо освітлена.

У залах судових засідань та кабінетах працівників суду наявні медичні аптечки з необхідними препаратами для надання домедичної допомоги.

На момент відвідування в приміщенні суду не перебували під вартою обвинувачені (підсудні) чи засуджені.

Під час відвідування проведено спілкування із 4 працівниками суду.

Водночас, внутрішнє планування будівлі суду не дозволяє в повній мірі обладнати всі необхідні приміщення з урахуванням визначених Державних будівельних норм ДБН В.2.226:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 № 175 (далі – ДБН Суди), та забезпечити вимоги інших нормативних актів, які передбачають утримання обвинувачених (підсудних), засуджених.

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катувань, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 28 Конституції України)

1. Приміщення для підсудних (засуджених) та конвою розміщені на першому поверсі суду з окремим входом, в якому облаштовано 2 камери для тимчасового тримання підсудних (засуджених) площею 1,5 м^2, кожна (фото 6), що є недостатнім для даного суду та не відповідає вимогам пункту 6.5.2 ДБН Суди, яким передбачено, що кількість камер для підсудних (засуджених) слід передбачати виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідання для розгляду кримінальних справ, а площа кожної камери для підсудних (засуджених) повинна бути не менше 4 м^2.

2. У порушення вимог пункту 10 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів, затвердженої Наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного суду України, Вищого спеціалізованого суду України, з розгляду цивільних і Кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція), в суді не дотримано вимог щодо роздільного розміщення осіб, які утримуються під вартою, зокрема, чоловіків і жінок, дорослих і неповнолітніх, а також осіб, яким заборонено контактувати між собою відповідно до процесуального статусу або обставин кримінального провадження.

Під час спілкування з керівництвом суду з'ясовано, що задля запобігання порушенню вищевказаних норм більше одного підсудного (засудженого) до суду одночасно не доставляють.

Порушення права на забезпечення безпеки в суді (Директива Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу та № 2012/29 ЄС від 25.10.2012 про дотримання мінімальних стандартів щодо прав, підтримки та захисту потерпілих від злочинів)

3. Площа приміщення конвою становить 5,6 м^2, у ньому встановлені стіл і стільці (фото 7). При цьому, згідно з пунктом 6.5.3 ДБН Суди площу приміщення для конвою слід визначати, виходячи з розрахунку 4,5 м^2 на вартового, проте не менше ніж 12,0 м^2. Крім того, у порушення пункту 12 Інструкції у приміщенні варти відсутня металева шафа, що замикається на замок, для зберігання навісних замків, ключів від камер, спеціальних засобів та службових документів, відсутня шафа для посуду і продуктів харчування обвинувачених (підсудних), засуджених.

4. У порушення пункту 13 Інструкції сходові клітки та коридори, якими здійснюється конвоювання обвинувачених (підсудних) і засуджених (фото 8) не обладнані кнопками звукової сигналізації, що створює реальну небезпеку для безпечного конвоювання осіб. У разі виникнення надзвичайної ситуації відсутність сигналізації може спричинити затримку виклику допомоги та мати тяжкі наслідки.

5. У порушення пункту 5.11 ДБН Суди та пункту 14 Інструкції у суді не обладнано бокс для заїзду спеціального автотранспорту варти та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених або огороджену стоянку для спеціального автотранспорту варти біля зовнішнього спеціального входу (фото 9). Натомість суд використовує загороджену автостоянку Відділення поліції № 4 (м. Снятин), якому належить дана земельна ділянка.

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України)

6. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України, пункту 6.5.2 ДБН Суди

у приміщенні суду немає кімнати для роботи адвоката з підсудними (засудженими), через відсутність якої робота адвокатів з підсудними (засудженими) відбувається в залі судового засідання, або в інших службових кабінетах, що унеможливлює реалізацію їх права на конфіденційне спілкування.

Комітет із запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню у 21-ій Загальній доповіді наголошує на необхідності проведення зустрічі адвоката із затриманою особою у приватному порядку, віч-на-віч для того, щоб затримана особа відкрито говорила яким чином з нею поводяться. Комітет не вбачає жодної необхідності відступати від принципу конфіденційності зустрічей між адвокатом і зацікавленою особою.

Крім цього, у справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) Європейський суд з прав людини констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв’язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху.

Порушення права осіб з інвалідністю на рівний доступ до правосуддя (статті 21 Конституції України, статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю)

7. Другий поверх будівлі суду, де розміщені зали для кримінальних справ, є архітектурно недоступним для осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення, які без сторонньої допомоги не зможуть потрапити до цих приміщень суду та залів судових засідань.

Відповідно до вимог пункту 6.1.8 Державних будівельних норм В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН Інклюзивність), усі приміщення загального користування (окрім технічних та технологічних) в громадських будівлях та спорудах повинні бути доступними для усіх верств населення, у тому числі для маломобільних груп населення. При розміщенні приміщень по висоті будівлі, крім сходів, необхідно передбачати пандуси, ліфти, піднімальні платформи, вертикальні підйомники або інші пристрої для переміщення.

8. У порушення вимог пункту 11.5 ДБН Інклюзивність санітарний вузол у приміщені суду не пристосований для користування маломобільними групами населення, відповідно, людина на кріслі колісному не має можливості потрапити до санвузла (фото 10).

Проте, керівництвом суду вживаються заходи щодо забезпечення в суді розумного пристосування та безбар’єрності для осіб з інвалідністю, зокрема, заплановано поточний ремонт туалетної кімнати на першому поверсі для маломобільних груп населення (листом від 11.12.2025 № 01-46/ЕП-184/2025 подано Територіальному управлінню ДСА України в Івано-Франківській

області відповідну потребу у фінансуванні), а також встановлено біля сходового маршу на центральному вході вертикальний електричний підйомник для людей з інвалідністю на кріслі колісному (фото 3).

Інші порушення

9. Відповідно до вимог пунктів 6, 7 Інструкції прийняття для обслуговування суду оформляється актом міжвідомчої комісії, який підписується членами міжвідомчої комісії і затверджується командиром військової частини (начальником органу внутрішніх справ) та головою суду. Конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених до суду військова частина або орган внутрішніх справ розпочинає після затвердження такого акту.

Прийняття Снятинського районного суду для обслуговування оформлено Актом комісійного обстеження території та приміщення суду від 04.04.2025, який погоджено головою суду, начальником Територіального управління Державної судової адміністрації України в Івано-Франківській області та затверджено начальником Державної судової охорони в Івано-Франківській області, що не відповідає вимогам Інструкції.

Крім того, у пунктах 4.1 та 4.2 даного акту кімнати для тримання підсудних та приміщення для конвою відображено як такі, що відповідають Інструкції, що не відповідає дійсності.

Замість висновків про заходи інженерно-технічного забезпечення, які необхідно провести в суді для виконання визначеного обсягу служби та забезпечення надійної охорони, в акті від 04.04.2025 надані тільки рекомендації щодо обгородження території суду, встановлення відео-реєстраторів, відеокамер та ін.

Відсутність належного оформленого акту прийняття суду на обслуговування означає, що конвоювання до суду фактично здійснюється певною мірою з порушенням Інструкції, яка регулює порядок конвоювання. Фактично це означає, що конвоювання в суді здійснюється на підставі документа, який складений з порушенням вимог Інструкції, що створює правову невизначеність та ризики для безпеки.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України в Івано-Франківській області та Снятинському районному суду Івано-Франківської області відповідно до компетенції:

1. Організувати виконання наданих рекомендацій. Забезпечити дієвий контроль за станом усунення зазначених порушень прав людини, а також причин та умов що їм сприяють.

2. Забезпечити оформлення акту міжвідомчої комісії про прийняття для обслуговування суду відповідно до вимог Інструкції.

3. Вжити заходів щодо облаштування суду необхідною кількістю камер для обвинувачених (підсудних), засуджених відповідно до міжнародних та національних стандартів.

4. Вжити заходів щодо облаштування відокремленої огородженої стоянки для спеціального автомобіля варти.

5. Вжити заходів щодо облаштування в приміщенні суду кімнати для роботи адвоката з підсудним.

6. Забезпечити приміщення варти металевою шафою, що замикається на замок, для зберігання навісних замків, ключів від камер, спеціальних засобів та службових документів та шафою для посуду і продуктів харчування.

7. Вжити заходів щодо забезпечення безперешкодного доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення до приміщення суду.

8. Вжити заходів щодо облаштування в суді санітарного вузла для маломобільних груп населення.

До звіту додаються наступні документи та матеріали:

1. Фотоматеріали.

Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу
сприяння роботі регіональних
представництв Секретаріату
Верховної Ради України
з прав людини **Людмила НЕПИЙВОДА**

Додаток до звіту

фото 1

фото 2

фото 3

фото 4

фото 5

фото 6

фото 7

фото 8

фото 9

фото 10

